

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
833 16 Bratislava, Matúškova 21
Tel.: 02/59 880 249, 54 775 369, Fax: 02/59 880 800
E-mail: uksup@uksup.sk

Č.j.: OOaS/ 734 /2013

METODICKÝ POKYN č. 7/2013
na odber vzoriek biologického materiálu viniča hroznorodého

Vypracoval: odbor osív a sadív
RNDr. Mária Tatarová

Schválil: Ing. Juraj Moško
generálny riaditeľ

Účinnosť od: 07.05.2013

ÚVOD

Príloha č.1 k Nariadeniu vlády 49/2007 Z. z., bod 5. stanovuje požiadavky pre množiteľské porasty viniča na škodlivé organizmy.

Ide o prítomnosť nasledovných vírusových ochorení:

- a) komplex infekčnej degenerácie:
vírus roncetu viniča (GFLV), vírus mozaiky arábky (ArMV),
- b) ochorenie zvinutka viniča:
vírus zvinutky viniča 1 (GLRaV-1) a vírus zvinutky viniča 3 (GLRaV-3),
- c) vírus škvrnitosti viniča (GFkV), ak ide o podpníky.

Pre selektované a podpníkové vinohrady platí nasledovné:

A) Určené na produkciu pôvodného množiteľského materiálu

- 1) Nesmie byť pri kontrole vykonávanej kontrolným ústavom zistený výskyt škodlivých organizmov uvedených v bode 5 písm. a) až c).
- 2) Táto kontrola je založená na výsledkoch testov zdravotného stavu vykonávaných indexovaním alebo pomocou medzinárodne prijatej rovnocennej skúšobnej metódy uplatňovaných **na všetkých rastlinách.**
- 3) Tieto skúšky sa v prípade organizmov uvedených v bode 5 písm. a) a b) potvrdia výsledkami testov zdravotného stavu vykonávaných na všetkých rastlinách **každých päť rokov.**
- 4) **Napadnuté rastliny sa musia odstrániť.** Dôvody nedostatkov súvisiacich s uvedeným škodlivým organizmom alebo s iným faktorom sa zaznamenajú do zložky, v ktorej sa vedú záznamy o selektovaných vinohradoch a podpníkových vinohradoch.

B) Určené na produkciu základného množiteľského materiálu

- 1) Nesmie byť pri kontrole vykonávanej kontrolným ústavom zistený výskyt škodlivých organizmov uvedených v bode 5 písm. a) a b).
- 2) Táto kontrola je založená na výsledkoch testov zdravotného stavu uplatňovaných na **všetkých rastlinách.** Tieto skúšky sa vykonávajú najmenej každých **šest' rokov** a začínajú sa pri **trojročných** selektovaných vinohradoch a podpníkových vinohradoch.
- 3) Ak sa každoročne vykonáva prehliadka množiteľského porastu na všetkých rastlinách, testy zdravotného stavu sa vykonávajú každých **šest' rokov** a začínajú sa pri **šest'ročných** selektovaných vinohradoch a podpníkových vinohradoch.
- 4) **Napadnuté rastliny sa musia odstrániť.** Dôvody nedostatkov súvisiacich s uvedeným škodlivým organizmom alebo s iným faktorom sa zaznamenajú do zložky, v ktorej sa vedú záznamy o selektovaných vinohradoch a podpníkových vinohradoch.

C) Určené na produkciu certifikovaného množiteľského materiálu

- 1) Nesmie byť pri kontrole vykonávanej kontrolným ústavom zistený výskyt škodlivých organizmov uvedených v bode 5 písm. a) a b).
- 2) Táto kontrola je založená na výsledkoch testov zdravotného stavu na základe zisťovania v súlade s metódami analýzy a kontrolnými postupmi, ktoré sú v súlade so všeobecne prijatými a štandardnými normami.

- 3) Tieto skúšky sa vykonávajú najmenej každých **desať rokov** a začínajú sa pri **Päťročných selektovaných** vinohradoch a podnikových vinohradoch. Ak sa každoročne vykonáva prehliadka množiteľského porastu na všetkých rastlinách, testy zdravotného stavu sa vykonávajú najmenej **každých desať rokov** a začínajú sa pri **desaťročných** selektovaných vinohradoch a podnikových vinohradoch.
- 4) Miera nedostatkov v selektovaných vinohradoch a podnikových vinohradoch, ktoré boli s pôsobením škodlivými organizmami uvedenými v bode 5 písm. a) a b), nesmie presiahnuť **5 %**.
- 5) **Napadnuté rastliny sa musia odstrániť**. Dôvody nedostatkov súvisiacich s uvedeným škodlivým organizmom alebo s iným faktorom sa zaznamenávajú do zložky, v ktorej sa vedú záznamy o selektovaných vinohradoch a podnikových vinohradoch.

0.0 ÚČEL

Tento metodický postup slúži pre výkon odberu vzoriek z trvalých porastov viniča podnikového a selektovaného vinohradu. Vzorky slúžia na stanovenie prítomnosti vírusových ochorení, ktoré sa nachádzajú v latentnom stave.

1.0 ROZSAH

Metodický postup stanovuje rozsah a metódy podľa ktorých inšpekcia odboru osív a sadív (ďalej len IOOaS) postupuje pri výkone odberu biologického materiálu viniča podnikového a selektovaných očiek, ktorý je určený na testovanie vo virologickom laboratóriu. Predmetom odberu je biologický materiál podnikového viniča a selektovaných vinohradov, ktoré boli vyrobené z ozdraveného množiteľského materiálu, ktorý je určený na výrobu v kategórii pôvodný, základný a certifikovaný.

2.0 POJMY

Podnikový vinohrad a selektovaný vinohrad - množiteľské porasty viniča určené na výrobu odrezkov podnikov na štepenie, odrezkov zo selektovaných vinohradov a z podnikových vinohradov alebo viniča.

3.0 PRACOVNÍCI

Vzorky viniča podnikového odberajú pracovníci a inšpektori odboru osív a sadív ÚKSÚP.

4.0 POMÔCKY A PRÍSLUŠENSTVO

Každý pracovník musí mať k dispozícii nasledovné pomôcky a príslušenstvo:

- pracovný odev a pracovné rukavice
- písacie potreby
- vinohradnícke nožnice
- vrecká na odber vzoriek
- pomôcky na označovanie krov (Farebný sprej na označovanie, návesky)
- dezinfekčný prostriedok
- termo – box.

5.0 POSTUP PRI ODBERE VZORIEK

1) Čas odberu:

pre odber vzoriek sú vhodné dva termíny jarný a jesenný.

- 2) Inšpektor si u dodávateľa pred začiatkom odberu overí počet krov a počet radov vo vinohrade. Na základe toho sa určí koľko vzoriek sa bude odoberať. Intenzita sa určí tak aby bol pokrytý celý vinohrad. Zvýšený odber sa vykonáva v krajných radoch a z krov na začiatku a konci radov. Odber sa začína vždy z rovnakej strany vinohradu. Tak isto sa vykoná odber z krov, u ktorých je vizuálne podozrenie na prítomnosť vírových chorôb. Postupuje sa diagonálne naprieč vinohradom.
- 3) **Jesenný odber:** Nožnicami sa odstrihne prút asi 20 cm od hlavy. Z každého kra sa odstrihnú tri prúty dlhé približne 30 cm so stopkami listov. Listy je potrebné odstrániť. (Obrázok 1. v prílohe 2.) Každá vzorka musí obsahovať tri prúty.

Jarný odber: Alternatíva v testovaní vyzretých prútov je použitie zelených častí viniča v priebehu vegetácie. Použitie mladých lístkov, vegetačných vrcholov a úponkov je vhodné predovšetkým pre detekciu GFLV, ArMV a GFkV. Tieto mladé pletivá sú vzhľadom k charakteru rastu viniča k dispozícii po celú dobu vegetácie, najlepšie výsledky z hľadiska spoľahlivosti detekcie týchto vírov dosahujeme pri odbere v polovici mája.

- 4) Číslo vzorky sa označuje nasledovne: **poradové číslo/číslo riadku/ číslo kra v riadku.** (Např. č.1 / 3 / 2). Číslovanie slúži, kvôli vysledovateľnosti daného kra v prípade pozitívneho výsledku z laboratória.
- 5) Do každého igelitového vrečka je potrebné vložiť lístok s číslom vzorky odrezaného prútu tak, ako je uvedené vyššie. Vrečko sa uzavrie tak, aby z neho biologický materiál a lístok nemohli vypadnúť.
- 6) Ker, z ktorého bola vzorka odobratá sa označí farebne tak, aby ho bolo možné nájsť podľa čísla vzorky (označiť je možné farebným sprejom, náveskou). Obrázok č.3. v prílohe č.3.
- 7) Nožnice sa po každom odbere očistia dezinfekčným prostriedkom, aby sa predchádzalo prenosu chorôb.
- 8) Po skončení odberu inšpektor vypracuje protokol o odbere vzorky. Tento spolu so vzorkami doručí na pracovisko na odbor osív a sadív do Bratislavy. Odbor vzorky so žiadosťou o rozbor ihneď zašle do testovacieho laboratória.

6.0 Súvisiace právne predpisy:

Nariadenie vlády SR č. 49/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie množiteľského materiálu viniča na trh.

Príloha č.2
Obrázok č. 1

Obrázok č. 2

Obrázok č.3

Schéma intenzity odberu pre pokrytie celého vinohradu.

